

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2024/23

Karar Sayısı : 2025/12

Karar Tarihi : 16/1/2025

R.G.Tarih-Sayı : 26/5/2025-32911

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Burcu KÖKSAL, Gökhan GÜNAYDIN, Ali Mahir BAŞARIR ile birlikte 128 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 28/11/2023 tarihli ve (157) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 5. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 435/A maddesinin (1), (2) ve (6) numaralı fıkralarının,

B. 6. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölümünden çıkarılmasının,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölümüne eklenmesinin,

Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 35., 56., 104., 106., 123., 127., 128., 161. ve 168. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ KURALLARI

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK) iptali talep edilen kuralların da yer aldığı;

1. 5. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 435/A maddesi şöyledir:

“MADDE 435/A- (Ek:RG-29/11/2023-32384-CK-157/5 md.)

(1) Su kaynaklarının etkin yönetimi ve verimli kullanımının temini için üst düzeyde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak üzere Bakanlık bünyesinde Ulusal Su Kurulu kurulmuştur. Ulusal Su Kurulu; Tarım ve Orman Bakanı başkanlığında, Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakan Yardımcısı, Dışişleri Bakan Yardımcısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı, Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı, İçişleri Bakan Yardımcısı, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı, Milli Eğitim Bakan Yardımcısı, Sağlık Bakan Yardımcısı, Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı, Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı ile Strateji ve Bütçe Başkanı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Başkanından oluşur.

(2) Ulusal Su Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kentlerde ve kırsalda su-gıda-enerji-ekosistem ilişkisini temel alan su arzına ilişkin kısa ve uzun vadeli plan, politika ve stratejileri oluşturmak,

b) Su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine ilişkin alınacak tedbirlere ve uygulanacak politikalara yönelik önerilerde bulunmak,

c) Su kaynaklarının kalitesinin ve miktarının korunmasına ilişkin planların uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik kararlar almak,

c) Su kaynaklarının korunması ve iyileştirilmesine ilişkin planlarda belirlenen tedbirlerin önceliklendirilmesi ve uygulanması için kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasına yönelik kararlar almak,

d) Su tahsisinde arz ve talep dengesini sağlamaya ve sektörel su paylaşımına yönelik kararlar almak,

e) Su konusundaki arz ve talepleri değerlendirmek ve karara bağlamak,

f) Ulusal su planı, havza ölçekli yönetim planları, su verimliliği il planları ile içme ve kullanma suyu güvenliği planlarını karara bağlamak.

(3) Kurul, Başkan ve en az 12 üyenin katılımı ile toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alır. Alınan kararlardan ulusal, havza ve il ölçekli olanlar ile Kurul tarafından mahiyetine göre Cumhurbaşkanı onayına sunulması kararlaştırılanlar Cumhurbaşkanı onayı ile yürürlüğe girer.

(4) Kurul, gerekli gördüğünde diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ile sektör temsilcilerini toplantılara davet edebilir. Kurul tarafından konu bazında alt kurullar ve çalışma grupları oluşturulabilir. Kurulun sekreteryaya hizmetleri, alınan kararların uygulanmasının takibi ve koordinasyonu Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

(5) Su konusundaki arz ve talepler her yıl Şubat ve Eylül aylarında Bakanlığa gönderilir. Bu hususlar Bakanlık tarafından değerlendirilerek Kurula sunulur.

(6) Havza ölçekli yönetim planları, su verimliliği il planları ile içme ve kullanma suyu güvenliği planlarının hazırlanmasına katkıda bulunmak, su kaynaklarının korunması ve etkin yönetimine yönelik uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesiyle ilgili çalışmaları yürütmek üzere ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımı ile her su havzasında Bakanlıkça belirlenen koordinatör il valisi başkanlığında Havza Su Kurulu, her ilde il valisi başkanlığında İl Su Kurulu kurulur.

(7) Kamu kurum ve kuruluşları yapacakları iş ve işlemlerde ulusal su planı, havza ölçekli yönetim planları, su verimliliği il planları ile içme ve kullanma suyu güvenliği planlarını esas alırlar.

(8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.”

2. 6. maddesi şöyledir:

“MADDE 6- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölümünden çıkarılmış ve ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölümüne eklenmiştir.”

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

TEŞKİLATI: MERKEZ

İPTAL EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
<i>GİH</i>	<i>Dış İlişkiler Genel Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GİH</i>	<i>Avrupa Birliği ve Mali Yardımlar Dairesi Başkanı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
TOPLAM			2

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
<i>GİH</i>	<i>Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürü</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>GIH</i>	<i>Genel Müdür Yardımcısı</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
TOPLAM			2

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR ve Muhterem İNCE'nin katılımlarıyla 1/2/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Sümeyye KOCAMAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu CBK kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. CBK'ların Anayasal Çerçevesi ve Yargısal Denetimi

3. Anayasa Mahkemesi CBK'ların anayasal çerçevesini ve yargısal denetimine ilişkin ilkeleri daha önceki kararlarında belirlemiştir. Buna göre CBK'ların yargısal denetiminde öncelikle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ila dördüncü cümlelerinde belirtilen konu bakımından yetki kurallarına uygunluğunun ele alınması gerekmekte olup bu kapsamda düzenlemenin yürütme yetkisine ilişkin olması, Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili olmaması, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen ya da kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin olmaması gerekir. Anılan fıkra yönünden herhangi bir aykırılık tespit edilmemesi durumunda ise bu defa CBK'ların içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi yapılmalıdır (AYM, E.2019/78, K.2020/6, 23/1/2020, §§ 3-13; E.2019/31, K.2020/5, 23/1/2020, §§ 3-13; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 3-13; E.2018/155, K.2020/27, 11/6/2020, §§ 3-13).

B. CBK'nın 5. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'ya Eklenen 435/A Maddesinin (1), (2) ve (6) Numaralı Fıkralarının İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

4. (1) numaralı CBK'nın 435/A maddesinin dava konusu (1) numaralı fıkrasında su kaynaklarının etkin yönetimi ve verimli kullanılmasının temini için Ulusal Su Kurulunun (Kurul) kurulması öngörülmüş, aynı zamanda bu Kurulun kimlerden oluşacağı hükme bağlanmıştır.

5. Anılan maddenin dava konusu (2) numaralı fıkrasında Kurulun görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Buna göre Kurul; kentlerde ve kırsalda su-gıda-enerji-ekosistem ilişkisini temel alan su arzına ilişkin kısa ve uzun vadeli plan, politika ve stratejileri oluşturmakla, su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine ilişkin olarak alınacak tedbirlere ve uygulanacak politikalara yönelik önerilerde bulunmakla, su kaynaklarının kalitesinin ve miktarının korunmasına ilişkin planların uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik kararlar almakla, su kaynaklarının korunması ve iyileştirilmesine ilişkin planlarda belirlenen tedbirlerin önceliklendirilmesi ve uygulanması için kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasına yönelik kararlar almakla, su tahsisinde arz ve talep dengesini sağlamaya ve sektörel su paylaşımına yönelik kararlar almakla, su konusundaki arz ve talepleri değerlendirmek ve karara bağlamakla, ulusal su planı, havza ölçekli yönetim planları, su verimliliği il planları ile içme ve kullanma suyu güvenliği planlarını karara bağlamakla görevli ve yetkili kılınmıştır.

6. Dava konusu (6) numaralı fıkra ise havza ölçekli yönetim planları, su verimliliği il planları ile içme ve kullanma suyu güvenliği planlarının hazırlanmasına katkıda bulunmak, su kaynaklarının korunması ve etkin yönetimine yönelik uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesiyle ilgili çalışmaları yürütmek üzere ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımıyla her su havzasında Bakanlıkça belirlenen koordinatör il valisi başkanlığında Havza Su Kurulunun, her ilde il valisi başkanlığında İl Su Kurulunun kurulması öngörülmüştür.

7. Bu bağlamda madde hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; CBK'nın anılan fıkralarının temel konusunun su kaynaklarının yönetimi ve verimli kullanılmasına yönelik olarak politika belirlenmesi ve bu doğrultudaki politikalara katkıda bulunulması amacıyla ulusal ve bölgesel düzeyde Su Kurulları kurulmasının hukuksal temelinin oluşturulması olduğu anlaşılmaktadır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

8. Dava dilekçesinde özetle; CBK'yla Ulusal Su Kurulu, Havza Su Kurulu ve İl Su Kurulu kurulmasının mahallî idarelerin kanunla tanınan yetkilerinin bu Kurullara verilmesi suretiyle idari ve mali özerklik alanını daralttığı, söz konusu Kurulların görev alanının çevre, yaşam ve mülkiyet hakları ile bağlantılı olduğu, su kaynaklarının tabii servet niteliğinde olması nedeniyle gözetim ve denetime ilişkin usul ve esasların kanunla düzenlenmesi gerektiği belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11., 35., 56., 104., 123., 127. ve 168. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. (1) ve (6) Numaralı Fıkralar

i. Kuralların Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

9. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11., 35., 56., 104., 123., 127. ve 168. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

10. (1) numaralı CBK'nın 435/A maddesinin dava konusu (1) ve (6) numaralı fıkralarında idari usul ve esaslar çerçevesinde Su Kurullarının kurulmasına yönelik düzenlemeler öngörüldüğü gözetildiğinde kuralların yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu açıktır.

11. Kurallar, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısım'ın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir.

12. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi uyarınca CBK'lar bakımından aranan bir diğer husus, CBK kuralının Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken konulara ilişkin olmaması gereğidir. Anayasa koyucunun bir konunun kanunla düzenlenmesini özel olarak öngörmesi bu alanın münhasıran kanunla düzenlenmesini istediği anlamına gelir. Bu kapsamda Anayasa bir konunun kanunla düzenleneceğini öngörmüşse bu konuda CBK çıkarılamaz. Bununla birlikte Anayasa'da CBK'larla düzenleneceği özel olarak belirtilen konularda CBK'larla düzenleme yapılması mümkündür (AYM, E.2018/127, K.2021/18, 18/3/2021, § 40).

13. Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasına göre "*İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.*" Ancak Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*" denilmek suretiyle bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenebileceği özel olarak belirtilen konular kapsamında kalmaktadır (AYM, E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, § 25).

14. Anılan CBK'nın 435/A maddesinin (1) numaralı fıkrasında Ulusal Su Kurulunun Tarım ve Orman Bakanı başkanlığında, Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakan Yardımcısı, Dışişleri Bakan Yardımcısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı, Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı, İçişleri Bakan Yardımcısı, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı, Millî Eğitim Bakan Yardımcısı, Sağlık Bakan Yardımcısı, Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı, Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı ile Strateji ve Bütçe Başkanı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı, Türkiye

Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı'ndan oluşacağı belirtilmiştir.

15. Söz konusu maddenin (6) numaralı fıkrasında ise havza ölçekli yönetim planları, su verimliliği il planları ile içme ve kullanma suyu güvenliği planlarının hazırlanmasına katkıda bulunmak, su kaynaklarının korunması ve etkin yönetimine yönelik uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesiyle ilgili çalışmaları yürütmek üzere ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımı ile her su havzasında Bakanlıkça belirlenen koordinatör il valisi başkanlığında Havza Su Kurulunun, her ilde il valisi başkanlığında İl Su Kurulunun kurulacağı hüküm altına alınmıştır.

16. Söz konusu Kurulların faaliyet alanının, Kurulların oluşumunda temsilcileri yer alacak bakanlıkların yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmeti alanıyla ilgili olduğu dikkate alındığında kurulların ulusal ve bölgesel düzeyde bir su politikası teşkilatı kurulmasının hukuksal temelini oluşturulmasına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. CBK'nın 435/A maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise Ulusal Su Kurulunun *Bakanlık bünyesinde* kurulduğunun açıkça ifade edildiği görülmektedir.

17. Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında yer alan “teşkilat yapısı” kavramı, belirli bir hizmeti yürütmek üzere kurulan kamu kurum ve kuruluşlarının bu amaçla üstlendikleri görev ve yetkilerin ifa edilebilmesi için oluşturulan ve söz konusu hizmetin yürütülmesinde doğrudan ya da dolaylı olarak rol alan aynı kurum bünyesindeki farklı düzey ve nitelikteki birimlerin bütününe ifade etmektedir (AYM, E.2019/105, K.2020/30, 12/06/2020, § 21; E.2018/124, K.2020/56, 15/10/2020, § 21). Bu itibarla Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde kurulan Ulusal Su Kurulu ile merkezî idarenin taşra teşkilatı içerisinde kurulması öngörülen Havza ve İl Su Kurullarının teşkilat yapısı kavramına dâhil olduğu anlaşılmaktadır.

18. Dava konusu CBK kurallarının bakanlıkların teşkilatıyla ilgili hususlara ilişkin olduğu, böylelikle CBK ile düzenlenmesine engel bir durumun söz konusu olmadığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla kurulların Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü de bulunmamaktadır.

19. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesinde kanunda açıkça düzenlenen konularda CBK çıkarılamayacağı kurala bağlanmıştır. Bu bağlamda yapılacak incelemede öncelikle CBK ile karşılaştırmaya esas olabilecek daha önce çıkarılmış bir kanun olup olmadığı tespit edilmeli, sonrasında ise -böyle bir kanun varsa- incelenen CBK'nın kanunun açıkça düzenlediği konuyu düzenleyip düzenlemediği belirlenmelidir. Bu değerlendirme yapılırken önce ilgili kanunun CBK'yla düzenlenen alanda hüküm ifade edip etmediğinin belirlenmesi, ardından da kanundaki düzenlemenin açık olup olmadığının tespit edilmesi gerekir. Bu bağlamda CBK olmasaydı karşılaştırmaya esas alınan kanun hükmünün CBK'yla düzenleme yapılan konuya uygulanacak olup olmaması CBK'nın kanun ile düzenlenen konuda çıkarılıp çıkarılmadığına dair bir gösterge olacaktır (benzer yöndeki değerlendirme için bkz. AYM, E.2019/31, K.2020/5, 23/1/2020, § 17).

20. Dava konusu CBK kurallarındaki amaçları gerçekleştirmek üzere ulusal ve yerel düzeyde Su Kurulları oluşturulmasına yönelik olarak karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte olan ve kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir.

21. Öte yandan Havza ve İl Su Kurullarına ilişkin düzenlemeden daha önce mahallî idarelerle ilgili olarak çıkarılmış olan bazı kanunlarda, su politikasına dair düzenlemelerin bulunduğu görülmekle birlikte söz konusu Kurulların görev alanının su verimliliği il planları ile içme ve kullanma suyu güvenliği planlarının hazırlanmasına katkıda bulunmakla, su kaynaklarının

korunmasına ve etkin yönetimine yönelik uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesiyle ilgili çalışmaları yürütmekle sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Havza ve İl Su Kurullarının görevleri bakımından da karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte olan ve kanunla yapılan herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

22. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptalleri talebinin reddi gerekir.

Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ve Selahaddin MENTEŞ bu görüşe katılmamışlardır.

ii. Kuralların İçerik Yönünden İncelenmesi

23. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

24. Hukuk devletinin temel unsurlarından biri *belirlilik* ilkesidir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarına göre anılan ilke, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmasını gerektirmektedir.

25. Anılan ilkenin yürütmenin asli düzenleyici işlemi niteliğinde olan CBK'lar bakımından da geçerli olduğunda şüphe bulunmamaktadır (AYM, E.2022/113, K.2023/112, 22/6/2023, § 29; E.2018/149, K.2022/163, 29/12/2022, § 26; E.2019/96, K.2022/17, 24/2/2022, § 47; E.2018/134, K.2021/13, 3/3/2021, § 38; E.2018/125, K.2020/4, 22/1/2020, § 28).

26. Kurallarla, Ulusal Su Kurulu ile Havza ve İl Su Kurullarının oluşumu ile Havza ve İl Su Kurullarının görevlerine ilişkin hususların açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel şekilde düzenlendiği görüldüğünden kuralların bu yönüyle bir belirsizlik içermediği sonucuna varılmıştır.

27. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptalleri talebinin reddi gerekir.

b. (2) Numaralı Fıkra

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

28. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11., 35., 56., 104., 123., 127. ve 168. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

29. (1) numaralı CBK'nın 435/A maddesinin dava konusu (2) numaralı fıkrasında Kurulun görev ve yetkilerine yönelik düzenlemeler öngörüldüğü gözetildiğinde kuralın yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu açıktır.

30. Kural, Kurulun su kaynaklarının etkin yönetimi ve verimli kullanımının temini için ulusal düzeydeki politikaları belirleme ve bu düzeyde kararlar alma hususundaki görev ve yetkilerine ilişkin olup Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısım'ın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevler ile ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir.

31. Kurulun Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde oluşturulduğu gözetildiğinde, kuralın bakanlıkların görev ve yetkileriyle ilgili hususlara ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü de bulunmamaktadır.

32. Kuralla Kurula verilen görev ve yetkilerin ulusal nitelikte politika belirleme ve karar almaya ilişkin olduğu gözetildiğinde kuralın mahallî idarelerin yerel düzeydeki su politikalarına yönelik görev ve yetkilerine yönelik bir düzenleme içermediği, diğer bir ifadeyle mahallî idarelerin su politikalarına ilişkin görev ve yetkilerini düzenleyen kanun hükümleriyle aynı konuya ilişkin olmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Kurulun görevleri bakımından karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

33. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ve Selahaddin MENTEŞ bu görüşe katılmamışlardır.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

34. Kuralla, Kurulun görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esasların açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel şekilde düzenlendiği görüldüğünden kuralın bu yönüyle bir belirsizlik içermediği sonucuna varılmıştır.

35. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

C. CBK'nın 6. Maddesiyle Ekli (1) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İptal Edilerek (2) Numaralı CBK'nın Eki (I) Sayılı Cetvel'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölümünden Çıkarılmasının ve Ekli (2) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İhdas Edilerek (2) Numaralı CBK'nın Eki (I) Sayılı Cetvel'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölümüne Eklenmesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

36. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralın genel idare esaslarına göre yürütülmekte olan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden yöneticiler ve personele ilişkin olduğu, bunların kadrolarına ve bu kadroların ihdas ve iptaline ilişkin hükümlerin kanunla düzenlenmesi gerektiği, münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda CBK çıkarıldığı, bu suretle CBK çıkarma yetkisinin anayasal çerçeve dışında kullanıldığı, yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisinin tanındığı, bu durumun yasama yetkisinin devredilemezliği, Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ile kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104., 128., 153. ve 161. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

37. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 128., 153. ve 161. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

38. Kural, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ilişkin bazı kadroların iptal edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerinden çıkarılmasını ve anılan Bakanlığa ilişkin olarak bazı kadroların ihdas edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesini öngörmektedir.

39. Anayasa Mahkemesi bakanlıkların ve bağlı kuruluşlarının, kamu tüzel kişiliklerinin, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaline ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önceki bazı kararlarında değerlendirmiştir. Bu kapsamda söz konusu kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaliyle ilgili düzenlemelerin idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu, Anayasa'da CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevlerle ilgisinin bulunmadığı ve Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasının "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*" ile Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasının "*Kamu tüzel kişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.*" şeklindeki hükümleriyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönünün de bulunmadığı ifade edilmiştir (AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, §§ 17-22; E.2021/50, K.2021/89, 16/12/2021, §§ 18-23; E.2021/91, K.2021/106, 30/12/2021, §§ 19-25; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 27, 28; E.2022/37, K.2023/44, 9/3/2023, §§ 9, 10).

40. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına yönelik kadro ihdas ve iptali öngören, dolayısıyla anılan Bakanlığın teşkilat yapısıyla ilgili bir düzenleme getiren kural yönünden, belirtilen kararlardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

41. Bu itibarla kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

42. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

43. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ve Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

44. Kuralla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ilişkin olarak ihdas ve iptal edilen kadrolar ve sayıları açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiğinden kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

45. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

46. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralların uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

28/11/2023 tarihli ve (157) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 5. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 435/A maddesinin (1), (2) ve (6) numaralı fıkralarına,

B. 6. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölümünden çıkarılmasına,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölümüne eklenmesine,

yönelik iptal talepleri 16/1/2025 tarihli ve E.2024/23, K.2025/12 sayılı kararla reddedildiğinden bu fıkralara, eklemeye ve çıkarmaya ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

16/1/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

28/11/2023 tarihli ve (157) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 5. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 435/A maddesinin (1), (2) ve (6) numaralı fıkralarının;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Selahaddin MENTEŞ'in karşıoyları ve OYÇOKLUGUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

B. 6. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölümünden çıkarılmasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUGUYLA,

Esas Sayısı : 2024/23

Karar Sayısı : 2025/12

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (I) Sayılı Cetvel'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölümüne eklenmesinin;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

16/1/2025 tarihinde karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. **CBK'nın 5. maddesiyle 1 numaralı CBK'ya eklenen 435/A maddesinde** Tarım ve Orman Bakanı başkanlığında Ulusal Su Kurulu, su havzalarının bulunduğu yerde koordinatör il vali yardımcısı başkanlığında Havza Su Kurulu ve her ilde il valisi başkanlığında İl Su Kurulu kurulacağı düzenlenmektedir. Kurullar, çeşitli bakanlıklar ve meslek kuruluşlarının temsilcilerinin biraraya gelmesiyle teşekkül etmektedir. Kanundaki bu düzenlemeye göre kurulların tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Ayrıca kurullar 1 numaralı CBK'nın Tarım ve Orman Bakanlığı bölümünde düzenlenmesine karşın bu bakanlığın merkez veya taşra teşkilatına dahil edilmemiştir.

2. Anayasa'nın ilgili hükümlerinde Cumhurbaşkanına kararname ile müstakil bir idari birim kurma yetkisi verilmemiştir. Bu yetki, Anayasa'nın bakanlıkların kurulması ve kaldırılmasına ilişkin olarak CBK ile düzenleme yapma yetkisi veren 106. maddesinin onbirinci fıkrası kapsamına da girmemektedir. Nitekim Mahkememizin bir kararında da kamu tüzelkişiliği bulunmayan ve herhangi bir bakanlığın merkez veya taşra teşkilatına dahil olmayan idari bir birimin görev ve yetkilerinin Anayasa'nın 106/11. maddesinin verdiği yetki içerisine girmediği belirtilmiştir (AYM 22.1.2022, E. 2018/125 – K. 2020/4). Öte yandan tüzelkişiliği olmayan müstakil idari bir birimin kurulması konusunda CBK'ya Anayasa'da özel olarak bir yetki de verilmemiştir. Her ne kadar madde 435/A'nın ilk fıkrasında kuruluşun "bakanlık bünyesinde" olacağı ibaresine yer verilmiş ise de teşkilatın çok sayıda bakanlığın bakan yardımcılarında ve meslek kuruluşlarının temsilcilerinden oluştuğu, yine sekreteryaya hizmetlerinin Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından yürütüleceği yönündeki (CBK m. 421/i) düzenleme gözetildiğinde, söz konusu "bünyesinde" ibaresinin bakanlık teşkilatına dahil olmayı ifade için yeterli olmayacağı anlaşılmaktadır.

3. Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca genel olarak idari teşkilata yeni bir idari birimin dahil edilmesine, bu teşkilatın görev ve yetkilerinin düzenlenmesine ilişkin hususların münhasıran kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Bu durumda CBK ile idari teşkilatta yeni bir birim oluşturma ve görev ve yetkilerini belirlemeye ilişkin olarak yapılan düzenleme Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. Nitekim Mahkememizin bu yönde çok sayıda kararı bulunmaktadır (diğerleri arasında bkz. AYM 14.3.2024, E. 2021/163 – K. 2024/78; AYM 1.6.2022, E. 2020/4 – K. 2022/61). Bu nedenle anılan maddenin incelenen 1., 2. ve 6. fıkralarındaki kurulların konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı bulunması nedeniyle iptal edilmesi gerektiği görüşündeyim.

4. **CBK'nın 6. maddesiyle;** ekli 1 sayılı listede yer alan kadroların iptal edilerek 2 numaralı Genel Kadro Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki I sayılı Cetvelin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölümünden çıkartılıp, ekli 2 sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 2 numaralı CBK'nın eki 1 sayılı Cetvelin ilgili bölümüne eklendiği belirtilmektedir. Benzer düzenlemelere ilişkin olarak daha önce Mahkememizce incelenen E. 2021/91 - K. 2021/106 sayılı, yine 2020/29 E. – 2022/155 K. sayılı ve 2018/149 E. – 2022/163 sayılı kararlarda yazdığım karşıoy gerekçelerim burada da geçerlidir. Sonuç olarak münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken hususların CBK ile düzenlenmesinin konu bakımından Anayasanın 104. maddesinin 17. fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olması nedeniyle iptali gerektiği görüşündeyim.

Başkanvekili

Hasan Tahsin
GÖKCAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

Dava konusu kurallar idari teşkilat içerisinde yeni bir birimin doğrudan kuruluşunu ve görev ve yetkilerini düzenlediğinden Anayasa'nın 123. maddesi gereğince kanunla düzenlenmelidir. Bu madde ile birlikte düşünüldüğünde kurallar 104. maddenin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı düşmektedir.

Üye

Engin
YILDIRIM

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz çoğunluğunun 28/11/2023 tarihli ve (157) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 5. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 435/A maddesinin (1), (2) ve (6) numaralı fıkralarının ve 6. maddesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ilişkin kararına katılmamaktayım.

2. Bahse konu 435/A maddenin (1), (2) ve (6) numaralı fıkraları ile Ulusal Su Kurulu, Havza Su Kurulu ve İl Su Kurulu kurulmakta olup bu kurulların oluşumu, görevleri ve yetkileri düzenlenmektedir.

3. Dava konusu kuralların konu bakımından yetki yönü ile gerçekleştirilen denetimde Ulusal Su Kurulunun oluşumu ve idare içerisindeki yeri belirleyici olacaktır. Dava konusu kurallarla Ulusal Su Kurulunun su kaynaklarının etkin yönetimi ve verimli kullanımının temini için üst düzeyde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak üzere Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde kurulması öngörülmektedir.

4. Ulusal Su Kurulunun Tarım ve Orman Bakanı başkanlığında, Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde sayılan diğer bakanlıkların bakan yardımcısı ile Strateji ve Bütçe Başkanı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Başkanından oluşacağı hüküm altına alınmıştır.

5. Konu bakımından yetki yönü ile yapılan denetimde kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerine aykırılık olmadığı şeklindeki çoğunluk görüşüne katılmaktayım. Zira düzenlenen konu yürütme yetkisine ilişkin olduğu gibi dava

konusu kurallar Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenemeyecek olan haklarla ilgili yasak alanda düzenlemeler içermemektedirler. Bununla birlikte kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırılık taşıdığı kanaatindeyim.

6. Çoğunluk kararında red sonucuna ulaşılırken söz konusu Kurulların faaliyet alanının Kurulların oluşumunda temsilcileri yer alacak bakanlıkların yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmeti alanıyla ilgili olduğu dikkate alınmış ve Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde kurulan Ulusal Su Kurulu ile merkezî idarenin taşra teşkilatı içerisinde kurulması öngörülen Havza ve İl Su Kurullarının Bakanlıkların teşkilat yapısı kavramına dâhil olduğu gerekçesine dayanılmıştır (bkz.: §§ 16-17).

7. Ulusal Su Kurulunun statüsü ile ilgili olarak dava konusu düzenlemelere bakıldığında bu Kurulun ayrı bir kamu tüzelkişiliğine sahip olmadığı görülmektedir. Öte yandan kuralda Ulusal Su Kurulunun su kaynaklarının etkin yönetimi ve verimli kullanımının temini için üst düzeyde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak üzere Bakanlık bünyesinde kurulması öngörülmektedir. Ancak kurallarda Kurulun Bakanlıkla bağının bağlı veya ilgili kuruluş düzeylerinden biri ile ilişkilendirildiğine dair bir açıklık bulunmamaktadır.

8. Mahkememiz yerleşik içtihadında ifade edildiği üzere Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesinde Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılamayacağı hükmüne yer verilmiştir. Anayasa koyucunun bir konunun kanunla düzenlenmesini özel olarak öngörmesi bu alanın münhasıran kanunla düzenlenmesini istediği anlamına gelmektedir. Bu kapsamda Anayasa bir konunun kanunla düzenleneceğini öngörmüş ise bu konuda Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılamaz. Bununla birlikte Anayasa'da Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle düzenleneceği özel olarak öngörülen konulara ilişkin Anayasa hükümlerinin açıkça izin verdiği hususlarda Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle düzenleme yapılabilir (AYM, E.2019/105, K.2020/30, 12/6/2020, § 19; (AYM, E.2021/88, K.2021/105, 30/12/2021, § 17).

9. Bu bağlamda Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasındaki *“İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.”* hükmü gereğince idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. (AYM, E.2013/114, K.2014/184, 4/12/2014, § 136). Bu hükmün bir istisnası olarak 2017 Anayasa değişikliği ile Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında *“Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.”* denilmek suretiyle bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması yönünden Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle düzenleme yapılmasına açıkça izin verilmektedir. (Bkz.: AYM, E.2021/88, K.2021/105, 30/12/2021, § 18).

10. Ulusal Su Kurulunun kuruluşu, görevleri ve oluşumu dikkate alındığında Bakanlığın hiyerarşik yapısı içinde olduğu söylenemez. Aksine bağlı veya ilgili kuruluş şeklindeki bir bağlılığa da yer verilmemiş olması bu Kurulun esasında kendine özgü bir kurul olduğunu desteklemektedir.

11. Ek olarak Kurulda üye olarak merkezi idaredeki temsilciler yanında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı gibi yerinden yönetim esasına göre çalışan ve özerklikleri ön planda olan ve ayrı kamu tüzelkişiliğine sahip kurum temsilcilerine yer verilmiş olması Kurulun kendine özgü bir idari kurul olduğu görüşünü güçlendirmektedir.

12. Nitekim Mahkememiz içtihadında da vurgulanmakta olduğu üzere, kamu tüzel kişiliği bulunmayan ve Cumhurbaşkanlığı veya herhangi bir bakanlık teşkilatına dâhil olmayan idari bir birimin görev ve yetkileri Anayasa'da Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle düzenleneceği özel olarak

öngörülen konulardan değildir. (AYM, E.2021/88, K.2021/105, 30/12/2021, § 21; (AYM, E.2021/85, K.2022/60, 01/06/2022, § 21)

13. Sonuç olarak yukarıda sıralanan özelliklerine binaen Ulusal Su Kurulunun Anayasa'nın 123. maddesi gereğince münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiğinden kuralda Anayasa'nın 123. maddesi bağlamında 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırılık söz konusudur. Bu nedenle kuralın konu bakımından yetki yönünden iptali gerektiği kanaatinde olduğumdan çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmamaktayım.

14. İptali talep edilen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin diğer hükmü olan 6. maddesinde kadro ihdası ve mevcut bazı kadroların iptalini de içeren kadro ile ilgili hususlara ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

15. Dava konusu kuralın "konu bakımından yetki" boyutu ile Anayasa'ya uygunluk denetiminde Mahkememiz çoğunluğunca Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına bir aykırılık bulunmadığı kanaatine ulaşılsa da kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı olduğu için iptali gerekmektedir.

16. Nitekim Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kadro ihdası konusunu düzenleyen bir kurala ilişkin Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği bir kararda bu konunun Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesinin Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği görüşünde olduğumdan Mahkememiz çoğunluğunun iptal isteminin reddi yönündeki kanaatine katılmamıştım (Bkz.: E. S.: 2018/119, K. S.: 2020/25, K. T.: 11/06/2020 §§ 6-22, 27-31, 33). Aynı hukuki gerekçelerin kadro ile ilgili düzenlemenin yer aldığı dava konusu (157) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükmünde de geçerli olduğu kanaatindeyim.

17. Dolayısıyla E. S.: 2018/119, K. S.: 2020/25 sayılı kararın karşılığında yer verdiğim gerekçelerle 28/11/2023 tarihli ve (157) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 6. maddesinin Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı olması nedeniyle iptali gerektiği kanaatinde olduğum için çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Üye

Yusuf Şevki
HAKYEMEZ

KARŞI OY

1. 28/11/2023 tarihli ve (157) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin; 5. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 435/A maddesinin (1), (2) ve (6) numaralı fıkralarının; Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE, karar verilmiştir.

2. 28/11/2023 tarihli ve (157) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin; 5. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne eklenen 435/A maddesinin (1), (2) ve (6) numaralı fıkralarının; Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğu düşüncesiyle sayın çoğunluğun görüşüne katılmadım.

Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Anayasal Çerçevesi ve Yargısal Denetimi

3. Anayasa Mahkemesi CBK'ların anayasal çerçevesini ve yargısal denetimine ilişkin ilkeleri daha önceki kararlarında belirlemiştir. Buna göre CBK'ların yargısal denetiminde öncelikle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ila dördüncü cümlelerinde belirtilen konu bakımından yetki kurallarına uygunluğunun ele alınması gerekmekte olup bu kapsamda düzenlemenin yürütme yetkisine ilişkin olması, Anayasa'nın İkinci Kısım'ının Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili olmaması, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen ya da kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin olmaması gerekir. Anılan fıkra yönünden herhangi bir aykırılık tespit edilmemesi durumunda ise bu defa CBK'ların içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi yapılmalıdır (AYM, E.2019/78, K.2020/6, 23/1/2020, §§ 3-13; E.2019/31, K.2020/5, 23/1/2020, §§ 3-13; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 3-13; E.2018/155, K.2020/27, 11/6/2020, §§ 3-13).

Anlam ve Kapsam

4. CBK'nın 5. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 435/A maddesinin ilk fıkrasında, su kaynaklarının etkin yönetimi ve verimli kullanılmasının temini için Ulusal Su Kurulu kurulması öngörülmüş; aynı zamanda kurulun kimlerden oluşacağı hükme bağlanmıştır.

5. İptali talep edilen (2) numaralı fıkroda, kentlerde ve kırsalda su-gıda-enerji-ekosistem ilişkisini temel alan su arzına ilişkin kısa ve uzun vadeli plan, politika ve stratejileri oluşturma, kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine ilişkin alınacak tedbirlere ve uygulanacak politikalara yönelik önerilerde bulunma, su kaynaklarının kalitesinin ve miktarının korunmasına ilişkin planların uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik kararlar alma, su kaynaklarının korunması ve iyileştirilmesine ilişkin planlarda belirlenen tedbirlerin önceliklendirilmesi ve uygulanması için kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasına yönelik kararlar alma, su tahsisinde arz ve talep dengesini sağlamaya ve sektörel su paylaşımına yönelik kararlar alma, su konusundaki arz ve talepleri değerlendirme ve karara bağlama, ulusal su planı, havza ölçekli yönetim planları, su verimliliği il planları ile içme ve kullanma suyu güvenliği planlarını karara bağlamanın Ulusal Su Kurulunun görev ve yetkileri olarak düzenlendiği görülmektedir.

6. CBK'nın 5. maddesiyle (1) numaralı CBK'ya eklenen 435/A maddesinin (6) numaralı fıkrasında ise; havza ölçekli yönetim planları, su verimliliği il planları ile içme ve kullanma suyu güvenliği planlarının hazırlanmasına katkıda bulunmak, su kaynaklarının korunması ve etkin yönetimine yönelik uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesiyle ilgili çalışmaları yürütmek üzere ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımı ile her su havzasında Bakanlıkça belirlenen koordinatör il valisi başkanlığında Havza Su Kurulu, her ilde il valisi başkanlığında İl Su Kurulu kurulması öngörülmüştür.

7. Bu bağlamda madde hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; CBK'nın anılan fıkralarının temel konusunun, su kaynaklarının yönetimi ve verimli kullanılmasına yönelik politika belirlenmesi

ve bu doğrultudaki politikalara katkıda bulunulması amacıyla ulusal ve bölgesel düzeyde su kurulları kurulmasının hukuksal temelini oluşturulması olduğu anlaşılmaktadır.

8. Dava dilekçesinde CBK'ya yönelik ileri sürülen aykırılık iddialarının özü CBK çıkarılamayacak bir alanda CBK ile düzenleme yapıldığıdır. Bu husus, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimiyle ilgili olduğundan inceleme Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası kapsamında incelenmelidir.

9. CBK'nın dava konusu 435/A maddesinin (1), (2) ve (6) numaralı fıkralarında idari usul ve esaslar çerçevesinde su kurullarının kurulması ve işleyişine yönelik düzenlemeler öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

10. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesinde Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda CBK çıkarılamayacağı hükmüne yer verilmiştir. Anayasa koyucunun bir konunun kanunla düzenlenmesini özel olarak öngörmesi bu alanın münhasıran kanunla düzenlenmesini istediği anlamına gelir. Bu kapsamda Anayasa bir konunun kanunla düzenleneceğini öngörmüşse bu konuda CBK çıkarılamaz. Bununla birlikte Anayasa'da CBK'larla düzenleneceği özel olarak öngörülen konulara ilişkin Anayasa hükümlerinin açıkça izin verdiği hususlarda CBK'larla düzenleme yapılabilir (AYM, E.2019/105, K.2020/30, 12/6/2020, § 19).

11. Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasına göre *“İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.”* Anayasa'nın anılan maddesinde düzenlenen idarenin kanuniliği ilkesi, idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin kanunla düzenlenmesini gerekli kılar (AYM, E.2013/114, K.2014/184, 4/12/2014, § 136, AYM, E.2012/102, K.2012/207, 27/12/2012). Ancak Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında *“Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.”* denilmek suretiyle bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması yönünden CBK'larla düzenleme yapılmasına açıkça izin verilmiştir.

12. CBK'nın 435/A maddesinin (1) numaralı fıkrasında Ulusal Su Kurulunun Tarım ve Orman Bakanı başkanlığında, Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakan Yardımcısı, Dışişleri Bakan Yardımcısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı, Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı, İçişleri Bakan Yardımcısı, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı, Milli Eğitim Bakan Yardımcısı, Sağlık Bakan Yardımcısı, Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı, Ulaştırma ve Altyapı Bakan Yardımcısı ile Strateji ve Bütçe Başkanı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Başkanından oluşacağı belirtilmiştir. Anılan CBK'nın 435/A maddesinin (6) numaralı fıkrasında ise ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımı ile her su havzasında Bakanlıkça belirlenen koordinatör il valisi başkanlığında Havza Su Kurulu, her ilde il valisi başkanlığında İl Su Kurulu kuracağı hüküm altına alınmıştır.

13. Anılan kurulların tüzel kişilikleri bulunmadığı gibi (1) numaralı CBK'nın *“Tarım ve Orman Bakanlığı”* Bölümü'nde düzenlenmelerine karşın söz konusu Bakanlığın merkez veya taşra teşkilatına da dâhil olmadığı anlaşılmaktadır.

14. Anayasa Mahkemesinin 22/1/2020 tarihli ve E.2018/125 ve K.2020/4 sayılı kararında ifade edildiği üzere kamu tüzel kişiliği bulunmayan, herhangi bir bakanlığın merkez veya taşra teşkilatına da dâhil olmayan idari bir birimin görev ve yetkilerinin CBK'yla düzenlenmesi Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında öngörülen *“Bakanlıkların kurulması,*

kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir” şeklindeki kural kapsamında bulunmamaktadır. Ayrıca söz konusu görev ve yetkiler Anayasa’da CBK ile düzenleneceği özel olarak öngörülen diğer konulardan da değildir. Dolayısıyla kamu tüzel kişiliği bulunmayan ve Cumhurbaşkanlığı veya herhangi bir bakanlık teşkilatına dâhil olmayan Kurulların görev ve yetkileri Anayasa’da CBK ile düzenleneceği özel olarak öngörülen konulardan değildir.

15. CBK 421/-i maddesinde yer alan Ulusal Su Kurulunun sekreteryâ hizmetlerinin Su Yönetimi Genel Yönetimi tarafından yürütüleceğine dair düzenlemeden CBK koyucunun kurduğu kurumun bakanlık hiyerarşisinde yer almayacak bir kurum olarak düzenlendiği anlaşılmaktadır. Aynı zamanda farklı bakanlıklar kurum ve kuruluşlardan oluşması sebebiyle de Tarım ve Orman Bakanlığı hiyerarşisinde kabul edilemeyeceği aşîkardır.

16. Dava konusu CBK hükümleri, idari teşkilat içerisinde yeni bir birimin doğrudan kuruluşu ile görev ve yetkilerine ilişkin olup belirtilen hususlar Anayasa’nın 123. maddesi uyarınca kanunla düzenlenmelidir. Bu itibarla CBK ile Anayasa’nın 123. maddesi bağlamında 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı şekilde düzenleme yapıldığı anlaşılmaktadır (aynı yönde ulaşılan sonuç için bakınız AYM, E.2021/88, K.2021/105, 30/12/2021; E.2021/85, K.2022/60, 1/6/2022; E.2020/94, K.2022/61, 1/6/2022; E.2020/4, K.2022/147, 30/11/2022; E. 2021/63, K. 2024/78, 14/3/2024).

17. Açıklanan nedenlerle CBK’nın 5. maddesiyle (1) numaralı CBK’ya eklenen 435/A maddesinin (1), (2) ve (6) numaralı fıkraları Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Üye

Selahaddin
MENTEŞ

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz çoğunluğu 28/11/2023 tarihli ve (157) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin (CBK); 6. maddesiyle Ekli (1) Sayılı listede yer alan kadroların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (I) Sayılı Cetvel’in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölümünden çıkarılmasının, Ekli (2) sayılı listede yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (I) Sayılı Cetvel’in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Başkanlığı bölümüne eklenmesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadığına karar vermiştir. Aşağıda açıklanan nedenlerle bu karara katılma imkânı olmamıştır.

2. Kural, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ilişkin bir kısım kadroların iptal edilerek (2) numaralı CBK’nın eki (I) Sayılı Cetvel’in ilgili bölümlerinden çıkarılmasını ve aynı kurumlara

Esas Sayısı : 2024/23

Karar Sayısı : 2025/12

ilişkin olarak bir kısım kadroların ihdas edilerek (2) numaralı CBK'nın eki (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesini öngörmektedir.

3. Çoğunluk görüşünde iptale konu kurallar ile yapılan düzenlemelerin Anayasa'nın 123. maddesi ve 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca teşkilat yapısı kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve bu yönüyle Anayasa'ya aykırı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4. Yukarıda belirtilen kurallar ile düzenleme yapılan kadrolarda görev alacak kişilerin Anayasa'nın 128. maddesinde belirtilen memur veya diğer kamu görevlisi niteliğini haiz oldukları dikkate alındığında ilgili kadrolara ilişkin kadro ihdası, kadro iptali ve istihdama yönelik düzenlemelerin kanunla yapılması gerektiği açıktır.

5. Kurallar ile düzenlemelerin kapsadığı kişilerin üst düzey kamu yöneticisi olarak değerlendirilmesi de mümkün olmadığından ilgili düzenlemelerin Anayasa'nın 128. Maddesi uyarınca kanunla yapılması gerekmektedir.

6. Açıklanan nedenle kurallar Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır.

Üye

Kenan YAŞAR